

ÚTÉPÍTŐ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

ÚTÉPÍTŐ

Feladatok és tevékenységek

A közlekedés fejlődése, a helyváltoztatás igényének növekedése szükségessé tette a megfelelő úthálózat kialakítását. Az út szó, hagyományos értelemben szárazföldi közlekedésre alkalmas, az élő természettől elkülönített, kijelölt területet jelent. Minden korszaknak megvolt a jellemző útépítési technikája, de a múltból is érdemes kiemelni a rómaiak által épített hadiutakat, amelyek közül ma is sokat használnak Európa szerte. A ma embere számára igen fontosak a szárazföldi utak, mert az autó használat igen elterjedt. A nagyobb távolságok megtételét segítő úthálózat fejlődése megteremtette a többsávos autópályákat. Kimutatható gazdasági hatása van az utak elsősorban az autópályák, főutak megépülésének, hiszen „vonzák” az ipart, a kereskedelmet, hatásukra fellendül a termelés, vállalkozások települnek meg, az életszínvonal ennek következtében emelkedik. Erre a munkára szakosodó foglalkozások közül kiemelhetjük az útépítőt, aki utakat épít, műtárgyakat, úttesttartozékokat, közúti forgalom biztonságát elősegítő létesítményeket hoz létre.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

Munkájához tartozik, hogy az adott területet elegyengesse. Elkészíti az úgynevezett úttükröt (tulajdonképpen ez egy bevágás a földben), ellenőrzi ennek minőségét, méretét, megfelelően tömöríti. Ha megfelelőnek találja a mért adatokat, elkészíti az alépítményt, mely a későbbiekben meghatározza az út teherbíró-képességét. Ez az alépítmény betonból, kavicsból, kőből, murvából áll.

Erre kerül aztán a felső útburkolat, mely kötő- és kopórétegből tevődik össze. Ennek koptató réteget aszfalttal látja el, de használhat terméskövet, betont is.

Ha aszfaltozásra kerül sor, annak is két módja lehet: az odaszállított aszfaltot elterítik, lapáttal, gereblyével és lehúzó-fával egyengeti, vagy pedig az öntött aszfalt esetén forró anyagot önt a felső útburkolatra, széthúzza, megfelelő vastagságúra simítja, esetleg érdesíti. Ha kihűlt a burkolat, útburkolati jeleket fest fel. Ezután az úttesthez tartozó

korlátokat, kerékvetőket, útjelzőket, táblákat is elhelyez. Kőburkolatokat is készíthet, főként kisebb utak esetén, vagy parkok létesítésekor. Ilyen esetben a köveket méret szerint válogatja és a homokból készült ágyzatba egymás mellé illeszti ezeket a kivágott köveket úgy, hogy azok szorosan egymáshoz simuljanak. Szükség lehet az útkarbantartásra is, mely során az aszfaltréteget foltozza, az elhalványodott jeleket újrafesti, ha az válik szükségessé, légkalapáccsal felbontja az utat. Ezen kívül árkok építését is végezheti, mindezeket a feladatokat számos különböző nagyságú géppel végezheti, mégis az útépítő munkájában igen fontos a kézi erővel végzett fizikai munka is. Munkája során lapátol, emel, cipel, talicskáz, döngöl, kezeli a légkalapácsot, mér, előkészíti a terepet, kezeli a különböző munkagépeket.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

Az anyagok, melyeket munkája során a legtöbbet használ a különböző szerkezetű zúzalékok, kavicsok, aszfaltok, bitumenek. Dolgozik kézi szerszámokkal, mint például ásó, lapát, csákány, gépi szerszámokkal, melyek lehetnek döngölők, vibrátor-lapok, földgyaluk, valamint gépekkel: nagy teljesítményű gépekkel, például aszfaltozógépekkel, úthengerekkel stb.

Hol végzi a munkáját?

Az útépítő munkáját szabadban végzi, az útépitési munka térbeli távolságot is jelent, hiszen egy pontról indulva a munkafolyamatok végére hatalmas távolságok alakulhatnak ki. Ennek megfelelően folyamatosan változik a munkavégzés helyszíne. Az időjárás teljes mértékben meghatározza a munkavégzést. Ez a munka csak tavasztól a tél beálltáig, vagyis 5 fokal hőmérsékletig végezhető munka.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

Ez a munka, jellemzően csoportmunka, tehát a munkatársakkal közösen végzett feladat. Több munkafázist kell egy időben több ember együttműködésével pontosan végeznie.

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

Ez a tevékenység nehéz fizikai munka. A munkavégzés jellege szerint álló munka és hajlott testhelyzetben végzett erő kifejtést igénylő tevékenység. Jelentős terhelés éri a gerincoszlopot, az izomzatot és a lábakat. Rendszeresen 20 kg felett kell emelni.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

Az útépitő tevékenység során tehát hideg, meleg, eső, zaj, por, balesetveszély érheti a dolgozót. A nagy zaj miatt a hallás károsodhat. Az útépités során rengeteg por is képződik, mely allergiát, szilikózist okozhat. A felszabaduló gőzök belégzése hörgő- és tüdőkárosodáshoz vezethet. Az időjárás nagymértékben meghatározza a munkavégzést, de mivel a megrendelések határidősek, ezért kedvezőtlen körülmények között is kell dolgozni, tehát esőben, hidegben (5 fok felett), nagy melegben, tűző napon. Fontos megjegyezni a munka balesetveszélyes jellegét is.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

Fontos tudni, hogy minden foglalkozásnak szigorú egészségügyi alkalmassági feltételei vannak.

A fontosabb szempontok közül néhányat kiemelünk, tájékoztató jelleggel:

- jó látás,
- ép színlátás,
- teljes látótér és térlátás,
- ép hallás,
- jó egyensúlyérzék,
- karok, kezek, ujjak fokozott használata.

A foglalkozás gyakorlása során felmerülő kockázati tényezők:

- kézi anyagmozgással járó fizikai munka,
- tartós kényszertesthelyzet,
- tartós állómunka,
- szabadban végzett munka,
- fokozott balesetveszély.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

Az útépités során több ember együttes munkájáról van szó, tehát fontos, hogy csapatban tudjon dolgozni, aki ezen a pályán szeretne tevékenykedni. A változatos környezetben történő tevékenység folyamatos helyváltogatást jelent, ezért a munkavégzés helyszíne igen messze eshet az útépitő lakásától. Sok esetben a távolság olyan nagy, hogy hét közben nem érdemes utaznia, így jól kell túrnie az egyedüllétet és önmagáról kell gondoskodnia. Ez az életforma sok lemondással jár, kevés a szórakozási lehetőség még a rendelkezésre álló szabadidőben is, ezért jól kell túrnie a magányt is. Jelentős a munkavégzés során a fizikai megterhelés, ezért fontos, hogy a jó erőnlét, a fizikai teherbírás életvitelének középpontjába kerüljön.

A munka során felhasznált anyagok, eszközök, gépek drágák, értékesek, odafigyelést, hozzáértést igényelnek. A hibázás nem engedhető meg, hiszen nagy anyagi vonzata van.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

Ahhoz, hogy jól menjen ez a munka, átlagos tanulmányi eredményt kell elérni, valamint a testnevelés nem elhanyagolható, a megfelelő állóképesség miatt.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

A testi erőt igénylő tevékenységek iránt mutasson érdeklődést, valamint hogy szeressen kézi erővel, szerszámmal munkát végezni, emberekkel együtt dolgozni, előírt, szervezett, meghatározott sorrendet követő tevékenységet ellátni. „Vannak családok, ahol ez a pálya apáról fiúra száll, sőt unokatestvérek együtt jelentkeznek az autópálya építésekhez” – mondta a jelzőőr, aki a burkolat terítése miatt leállított autósorban ülő vezetővel beszélgetett.

Szakképzés

A **szakképzés célja**, olyan szakemberek képzése, akik képesek a közutak felületének és környezetének, valamint a kapcsolódó műtárgyak (hidak, átereszek) karbantartására, üzemszerű működésének biztosítására, meghibásodásának megelőzésére, észlelésére illetve azok szakszerű javítására.

Előképzettség

Szükséges iskolai végzettség 10. (18 éven felülieknek 8.) évfolyam elvégzése.

Képzési idő

A szakképzés időtartama 2 év, az elméleti és gyakorlati képzés aránya 40-60%.

A szakképesítés szakmai követelményei

Munkajogi, munkavédelmi, környezetvédelmi, tűzvédelmi és biztonságtechnikai előírások ismerete, betartása;

A munkafolyamat megtervezése és előkészítése, a munka eredményeinek ellenőrzése és értékelése;

Műszaki dokumentációk olvasása, felhasználása és összeállítása.

A szakmunkák elvégzésének követelményei

Útüzemeltetési feladatok önálló elvégzése; Téli útüzemeltetési tevékenységek;
Útfenntartási feladatok önálló elvégzése; Hidüzemeltetési és fenntartási feladatok;
Forgalomkorlátozás és –elterelés; Az út- és hídfenntartásban használatos anyagok ismerete;

Közutak és környezetének karbantartási munkáinál használt gépek ismerete, kezelése és karbantartása; Környezetvédelmi feladatok ismerete; Hírközlési, berendezések használata;

A közúti üzemeltetés és fenntartás szervezetének ismerete; A szakmunkás tevékenység szervezeti kapcsolatainak ismerete; Az önálló döntési jogkör és a vezetői döntést igénylő helyzetek kritériumainak ismerete.

A szakmai vizsga részei

A szakmai vizsga írásbeli, szóbeli és gyakorlati vizsgarészekből áll.

Az írásbeli vizsga a szakmai ismeretek keretén belül az útüzemeltetés, útfenntartás, valamint a forgalomtechnika témaköréből egy-egy megoldandó kérdést tartalmaz.

A szóbeli vizsga a szakmai ismeretek keretén belül az útüzemeltetés, útfenntartás, téli útüzemeltetés, hídüzemeltetés és fenntartás, anyagismeret témaköréből tevődik össze.

A gyakorlati vizsgamunka egyéni vagy csoportos feladatvégzéséből áll, melyben minden vizsgázónak jól értékelhető feladatrészt kell megjelölni.

Szakképesítés OKJ azonosító száma: 33 5832 01

Kapcsolódó foglalkozások

Út-, híd- és vasútépítő gépkezelő,

Nehéz-földmunkagép kezelő,

Vasútépítő, vasútkarbantartó.

A szakképesítéssel betölthető munkakörök

Útfenntartó,

Útalap készítő,

Aszfaltozó,

Útburkoló,

Útkarbantartó,

Kövező.

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

Az útépitő foglalkozást bemutató **pályaismertető film** elérhető az Állami Foglalkoztatási Szolgálat www.afsz.hu, valamint a Nemzeti Pályainformációs Központ www.npk.hu, továbbá az e-pálya www.epalya.hu internetes elérhetőségeken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal

Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban.
A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.